

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Gümrükler Genel Müdürlüğü
Cankaya/ANKARA

Konu: Royalti ve Lisans Ücretlerinin Beyanı Hk.

İlgi: Gümrükler Genel Müdürlüğü 12.12.2022 tarih ve 80654032 sayılı yazınız

İlgide kayıtlı **Royalti veya Lisans Ücretlerinin Beyanı** konulu yazınız ile Yükümlüler tarafından royalti veya lisans ücretinin istisnai kıymet uygulaması kapsamında beyanına ilişkin yapılan usul hatalarının bulunduğu ve 2 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliğinin "Royalti veya lisans ücretinin beyan edilmesi" başlıklı 11 inci maddesinde belirtilen usul ve esaslara uygun düşmeyen tahmini rakamlarla beyan edilmesi usulünün bulunmadığı hususu belirtilmiştir. Aynı yazıda, "*Bu itibarla, serbest dolaşıma giriş beyannamesi ile beyan edilen, 4458 sayılı Gümrük Kanununun ilgili hükümleri çerçevesinde eşyanın gümrük kıymetine dahil olan istisnai kıymet unsurlarına ilişkin tutarlar ile ilgili olarak, KKDF uygulamasına ilişkin yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde işlem yapılması gerekmektedir.*" ifadelerine yer verilmiştir.

Üyelerimizden gelen vaki taleplerden; marka, patent, know-how kullanımı gibi sebeplerden doğan royalti/lisans ödeme tutarları için beyan sahiplerince istisnai kıymetle beyan kolaylığından yararlanılması için yetkili gümrük idaresine dilekçe verilmesinin yanı sıra ithal esnasında; bu tutar henüz muhasebeleştirilmeden, başka bir deyimle istisnai kıymetle beyanından önce olası bir hazine kaybına mahal verilmemesi maksadı ve emsal tutarlar dikkate alınarak beyan edildiği ve bilahare royalti veya lisans ücretine ilişkin faturanın kendilerine ulaşmasını müteakip mezkur faturadaki tutarın transferinin sağlandığı, ayrıca muhasebeleştirilen matrah unsurunun ithal esnasında ödenen tutardan düşük olması halinde tamamlayıcı beyanın verilme süresi içinde, gümrük idaresine beyan edilerek tahakkuk eden gümrük vergilerinin mevzuat gereğince de ayrıca ödendiği ancak bazı gümrük idarelerince; ithal esnasında beyan edilen bu tahmini tutarın transferinin gerçekleşmediğinden bahisle KKDF tutarında ek tahakkuk ve ceza kararları uygulandığı anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere, 4458 sayılı Gümrük Kanununun 27/1-c maddesinde yer alan "*c) Kıymeti belirlenecek eşyanın satış koşulu gereği, alıcının doğrudan veya dolaylı olarak ödemesi gereken, fiilen ödenen veya ödenecek fiyata dahil edilmemiş olan royalti ve lisans ücretleri*" hükmüne istinaden royalti veya lisans ücretleri gümrük kıymetine dahil edilmektedir.

Royalti veya lisans ücretlerinin ithalat sırasında yani gümrük beyannamesinin tescili sırasında bilinmesi durumunda gümrük beyannamesinin tescili anında bilinmemesi durumunda ise Gümrük Yönetmeliğinin 53/1'inci maddesine istinaden istisnai kıymet yoluyla beyan edilmesi mümkündür. GGT (Gümrük Kıymeti) Seri No:2'nin 11'inci maddesinin 1'inci fıkrasında "*İthal eşyasının gümrük kıymetine dahil edilmesi gereken royalti veya lisans ücretinin tutarı ithal anında belirli olması durumunda, söz konusu ücret ithal anında gümrük kıymetine dahil edilerek beyan edilir.*" hükmü bulunmakta olup, ithal anında belirli unsurların beyanının ne şekilde yapılacağı bu fıkra açıklanmıştır. Mezkur Tebliğin 11'inci maddesinin ikinci fıkrasında ise "*İthal eşyasının gümrük kıymetine dahil edilmesi gereken, ancak tutarı ithalattan sonra belli olacak royalti ve lisans ücretleri ile ilgili olarak, Gümrük Yönetmeliğinin 53 üncü maddesi çerçevesinde istisnai kıymetle beyanda bulunulabilir.*"

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

hükümüne göre, ithal anında belirlenemeyen başka bir ifade ile ithalattan sonra tutarı belli olacak unsurların istisnai kıymetle beyan yöntemi ile beyan edileceği belirtilmiştir. Koşulları belirlenmiş royalti veya lisans ödemelerinin eşyanın gümrük kıymetine dahil edilmesi ve Gümrük Yönetmeliği'nin "İstisnai kıymetle beyan" başlıklı 53 üncü maddesi 5. Fıkrası: *'İthal eşyasının gümrük kıymetine veya katma değer vergisi matrahına girmesi gereken, ancak gümrük beyannamesinin tescili arında beyan sahibi tarafından mevcudiyetinin bilinmesi mümkün olmayan kıymet veya matrah unsurları için, en geç söz konusu kıymet veya matrah unsurunun muhasebe kayıtlarına intikal ettirildiği ayı takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar beyanda bulunulur ve vergileri de aynı süre içinde ödenir.(26.03.2011 tarih ve 27886 sayılı R.G. ile değişik) Amir hükmü ile ithale konu edilen eşyanın gümrük kıymetine ilave edilmesi gereken, ancak ihracatçı ve ithalatçı arasındaki sözleşme gereği söz konusu kıymet unsurları gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihten sonra belli olacak eşyanın nihai kıymetinin tamamlayıcı beyan verilmek suretiyle gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihten sonra yapılması mümkün bulunduğu hükme bağlanmıştır.*

Bir royalti veya lisans sözleşmesine konu unsurun, nasıl, ne şekilde, hangi tutarda ve ne zaman belirleneceği gibi konular, ilgili royalti/lisans sözleşmesiyle düzenlenmektedir. Dolayısıyla gümrük kıymetine dahil olacak bu unsurun ithalat gümrük işlemleri açısından hangi aşamada beyan edileceği de ilgili royalti/sözleşme hükümleriyle doğrudan alakalıdır.

İthalat işlemi vadeli ödeme şekillerinden biriyle gerçekleşmediği sürece, royalti/lisans sözleşmesindeki hükümler, ödemenin yalnızca ithalattan sonra yapılmasını mümkün kılıyorsa ve ödeme sözleşmede belirtilen süreler içerisinde yapılıyorsa, bu ödemenin vadeli bir ödeme olduğundan bahsetmek de mümkün olmayacaktır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının benzer bir durum için 96/2 sayılı Genelgesi 2. Maddesi ile: *"2- Açılmış bir akreditif işleminde, bedelin bir kısmının malların özelliği nedeniyle geçici veya kati kabulünü veya montajını veya çalışır vaziyette teslim alınmasını veya değerinin ihtiva ettiği evsafa göre tespit edilmesini veya benzeri hallerin meydana gelmesini müteakip, sözleşmede belirtilen süre içinde müracaat edilmek kaydıyla, Türk Parası Transfer Belgesi veya Döviz Satım Belgesi düzenlenerek transfer yapılması, akreditif şartları arasında olduğu durumlarda, bu tür akreditifler vadeli akreditif olarak değerlendirilmediğinden fon kesintisine tabi bulunmamaktadır. Ancak bu tür bir işlemde Firmaca, ithalatın vadesiz olduğunu gösterir bir belge ibraz edilmeyeceğinden, ithalatın ödeme şeklinin bu tür bir akreditif olduğunun belirtilmesi halinde, gümrük idarelerince bu şartı gösterir sözleşme metni aranacaktır."* Amir hükmü var olan bir sözleşme ve bu sözleşmeye uygun şekilde açılmış bir akreditife konu eşyaya ait bedelin bir kısmının ithalattan sonra satıcısına yapılması durumunda, bu ödemenin, sözleşmede belirtilen süre içerisinde ve akreditifte açıkça şarta bağlanmış olması kaydıyla vadeli ödeme sayılmayacağı ve dolayısıyla söz konusu ödemenin KKDF'ye tabi olmayacağı açıkça ortaya konulmuştur.

Diğer taraftan, istisnai kıymetle beyan şeklindeki basitleştirilmiş uygulamayı seçerek gümrük idaresine bu yönde talepte bulunan yükümlüler tarafından, royalti/lisans ücreti gümrük beyannamesi tescili sırasında tahmini beyan edilmiş olsun olmasın tamamlayıcı beyan verme zorunluluğu bulunmaktadır. Konunun KKDF yönünden değerlendirilmesinde ise 02.05.1988 Tarih ve 88/12944 Sayılı Kararname ile 88/12944 sayılı Kararnameye İlişkin Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sayılı Tebliğ'in 2'nci maddesinin son paragrafının dikkate alınması faydalı olacaktır. 88/12944 sayılı Kararın 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının d bendinde *"Kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekline göre yapılan ithalatta"* KKDF tahsil edileceği hüküm altına alınmış, 6 Sayılı Tebliğ'in 2'nci maddesinin son paragrafında ise *"(D) bölümünde belirtilen kredilerde fon kesintisi; ithalat tutarının, fon kesintisinin yatırıldığı tarihteki gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru esas alınarak bulunacak Türk Lirası karşılığı üzerinden hesaplanarak, malın fiili ithalinden önce bankalara veya özel finans kurumlarına yatırılır."* hükmü

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

bulunmaktadır. Net şekilde anlaşılacağı üzere Kararda belirlenmiş üç farklı ödeme şekline biri ile bir ithalat yapılmışsa KKDF'nin fiili ithalattan önce yatırılmış olması yasal bir zorunluluktur. Royalti/lisans ücretlerinin sadece ithalattan sonra belli olmasının mümkün olduğu ve aynı zamanda mal bedelinin peşin ödeme şekillerinden biriyle ödenmesi durumunda, royalti/lisans sözleşmesinde herhangi bir vadelendirme yapılmadığı sürece söz konusu royalti/lisans ücretinin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 96/2 sayılı Genelgesinin 2'nci maddesindeki benzer olay göz önüne alındığında vadedeli bir ödeme gibi değerlendirilmemesi ve KKDF'ye tabi tutulmaması gerektiği mütalaa edilmektedir. Bununla birlikte mal bedelinin peşin mi yoksa vadedeli ödeme şekillerinden biriyle ödenmesinden ari olarak, royalti lisans ücretinin sözleşme gereği vadelendirilmediği durumlarda, söz konusu ücretin sözleşmede belirtilen süre içerisinde ödenmesi koşuluyla vadedeli ödeme sayılıp sayılmayacağı ayrı bir tartışma konusu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu itibarla, royalti veya lisans ücretleri, her ne kadar hazine kaybı yaşanmaması saiki ile tahmini tutarlar üzerinden ithal esnasında beyan edilmiş olsa da tamamlayıcı beyan için dilekçe verilmesi ve aynı beyannamenin 44 no.lu hanesinde bu durumun beyana bağlanmış olması da göz önüne alınarak ek tahakkuk ve ceza kararları uygulanmadan önce gümrük idaresince: royalti ve lisans ödemelerinin GY 53. Maddesi amir hükümleri ışığında matrah unsuru olarak muhasebeleştirilmesini takip eden ayın 26. Gününe kadar söz konusu matrah unsurunun bu süre zarfında faturası mukabilinde transferinin yapıp yapılmadığının ispatının istenerek araştırılması ve süresi içerisinde transferin gerçekleştirilmemiş olması halinde mezkur tutarlar için Genel Müdürlüğümüz'ün 2013/6 Sayılı Genelgesi amir hükümleri kapsamında işlem tesis edilmesinin ayrıca (Gümrük Genel Tebliği) Seri No 2 11. Maddesinde yapılacak düzenleme ile oluşabilecek ihtilaflara engel olunması ve işlemlerde yeknesaklığın sağlanması bakımından işbu yazımızın Makamlarınca değerlendirilmesi hususunu takdir ve tensiplerinize arz ederiz.

Serdar KESKİN
İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.